

POSTANOWIENIE

Dnia 30 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Wróbel (przewodniczący)

SSN Zbigniew Korzeniowski (sprawozdawca)

SSN Romualda Spyt

w sprawie z wniosku M. Ś.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w W.
o zasiłek chorobowy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 30 stycznia 2020 r.,
zażalenia wnioskodawczyni na wyrok Sądu Okręgowego w W.
z dnia 29 maja 2019 r., sygn. akt XIII Ua (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w W. do rozpoznania oraz orzeczenia o kosztach
postępowania zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w W. po apelacji odwołującej M. Ś. wyrokiem z 29 maja 2019 r. uchylił wyrok Sądu Rejonowego w W. z 17 sierpnia 2018 r., zniósł postępowanie w całości i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sprawa obejmowała jej odwołania od trzech decyzji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w W. – z 19 lipca 2016 r., uchylonej decyzją z 21 grudnia 2016 r., z 9 listopada 2016 r. i z 19 grudnia 2016 r., uchylonej decyzją z 9 lutego 2017 r. Pozwany zaliczył do jednego okresu zasiłkowego okresy niezdolności do pracy odwołującej od 2 listopada 2015 r. do 24 stycznia 2016 r., od

8 lutego do 29 kwietnia, od 2 maja do 18 lipca 2016 r. oraz ustalił brak podstaw do świadczeń w ramach nowego okresu zasiłkowego za okres od 2 maja 2016 r., wskazując nadto, że z uwagi na wykorzystany 17 maja 2016 r. 182-dniowy okres zasiłkowy nie nabywa prawa do zasiłku chorobowego za okres od 18 maja do 18 lipca 2016 r. Druga i trzecia decyzja odmawiały kolejno prawa do zasiłku chorobowego od 7 września do 15 października 2016 r. i od 1 do 9 listopada 2016 r.

Sąd Rejonowy oddalił odwołania. Ustalił, że odwołująca była zatrudniona w P. S.A. w W. od 1 grudnia 2011 r. do 6 września 2016 r., ostatnio w wymiarze 0,1 etatu. Od 2 listopada 2015 r. do 29 kwietnia 2016 r. oraz od 2 maja do 9 listopada 2016 r. była niezdolna do pracy. Pobierała nieprzerwany zasiłek chorobowy od 2 listopada 2015 r. do 29 kwietnia 2016 r., a kolejne zwolnienia lekarskie otrzymała po dwudniowej przerwie od 2 maja 2016 r. 3 stycznia 2016 r. poddała się leczeniu psychiatrycznemu z rozpoznaniem zaburzeń adaptacyjnych. Od 2 maja do 31 października 2016 r. korzystała ze zwolnień lekarskich z powodu tej choroby. Od 2 maja do 18 lipca i od 7 września do 15 października 2016 r. była niezdolna do pracy z powodu innej choroby, aniżeli od 2 listopada 2015 r. do 24 stycznia 2016 r. i od 8 lutego do 29 kwietnia 2016 r. Schorzenie psychiatryczne współistniało w czasie z poprzednimi schorzeniami co najmniej od stycznia 2016 r. Ubezpieczona była niezdolna do pracy od 30 kwietnia do 1 maja 2016 r. z przyczyn psychiatrycznych. Podstawą oddalenia odwołań były art. 1 ust. 1 i 2, art. 6 ust. 1 i 2, art. 8, art. 9 ust. 1, 2 i 3 ustawy z 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

W apelacji odwołująca zarzuciła naruszenie szeregu przepisów postępowania oraz prawa materialnego, w szczególności przez brak orzeczenia, że nie dochodzi do wliczenia do jednego okresu zasiłkowego okresów niezdolności do pracy, następuje ustalenie świadczenia w ramach nowego okresu zasiłkowego od 2 maja 2016 r., że nie wykorzystwała ustawowego 182-dniowego okresu zasiłkowego i w związku z tym zachowuje prawo do zasiłku od 18 maja do 18 lipca 2016 r. i za dalszy okres nieprzerwanej niezdolności do pracy.

Sąd Okręgowy uzupełnił postępowanie dowodowe i przesłuchał świadka lekarza psychiatrę a pozostałe wnioski dowodowe oddalił. Zwrócił się do Sądu Rejonowego w W. o akta sprawy pracowniczej powódki (VIII P (...)). Ustalił, że

odwołująca była zatrudniona do 6 września 2016 r. w niepełnym wymiarze czasu pracy w P. S.A., w P. S.A. oraz w P.. Umowy o pracę zostały rozwiązane przez pracodawców bez okresu wypowiedzenia na podstawie art. 30 § 1 pkt 3 w związku z art. 53 § 1 pkt 1 k.p. wobec długotrwałej niezdolności chorobowej.

Sąd Okręgowy stwierdził nieważność postępowania na podstawie art. 379 pkt 5 k.p.c., gdyż Sąd Rejonowy nie zawiadomił pracodawców odwołującej, którzy byli zainteresowani w sprawie – art. 477¹¹ § 2 k.p.c. Wprawdzie Sąd Najwyższy w wyroku (*prawidłowo w postanowieniu*) z 28 czerwca 2016 r., II UZ 17/16 wskazał, że pracodawca nie jest zainteresowanym w rozumieniu tego przepisu w sprawie z odwołania pracownika od decyzji organu rentowego odmawiającej zasiłku chorobowego, jednakże tezę tę uzasadniono tym, że z rozstrzygnięcia sprawy nie wynikały żadne jego prawa lub obowiązki, skoro nie był płatnikiem tego świadczenia i nie obejmowała go powaga rzeczy osądzonej wyroku. Sąd Okręgowy uznał więc *a contrario*, że w sytuacji, gdy pracodawca jest płatnikiem lub obejmuje go powaga rzeczy osądzonej lub orzeczenie wydane w innej sprawie będzie go wiązać a decyzja czy wyrok wprost wpływa na jego prawa i obowiązki, to przysługuje mu status zainteresowanego. Sprawa z powództwa odwołującej dotyczy prawidłowości decyzji pracodawców o rozwiązaniu umów o pracę bez zachowania okresów wypowiedzenia i postępowanie zostało zawieszone, gdyż wynik tego postępowania zależy od wyniku sprawy niniejszej. Z uwagi na zawieszenie postępowania wobec uznania, iż wynik niniejszej sprawy przesądzi o zasadności bądź bezzasadności powództwa, pracodawcy nie mają żadnej możliwości wpływu na wynik postępowania. Stosownie do art. 365 i art. 366 k.p.c. orzeczenie w sprawie niniejszej będzie wiązać odwołującą i pracodawców. Stan faktyczny niniejszej sprawy oraz stan prawny ukształtowany w tej sprawie wpłynie na wyrok Sądu Rejonowego. Ustalenie, że otworzył się nowy okres zasiłkowy uczyni przyczynę wskazaną jako podstawa rozwiązania umowy o pracę za nieprawdziwą a nadto wpłynie na obowiązki pracodawców jako płatników – wprost przełoży się na ich prawa i obowiązki z zakresu szeroko pojętego prawa ubezpieczeń społecznych (art. 61 ustawy z 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa). Brak

zawiadomienia pracodawców jako zainteresowanych uzasadniał uchylenie wyroku – art. 386 § 2 k.p.c. w związku z art. 477¹¹ § 2 k.p.c. i art. 379 pkt 5 k.p.c.

Odwołująca w zażaleniu (wniesionym na podstawie art. 394¹ § 1¹ oraz § 3 k.p.c.) zarzuciła, iż wyrok Sądu Okręgowego został wydany z naruszeniem art. 386 § 2 k.p.c. w związku z art. 379 pkt 5 k.p.c., polegającym na nieprawidłowej wykładni i uznaniu, iż w postępowaniu dotyczącym prawa odwołującej do zasiłku chorobowego udział w postępowaniu winni brać pracodawcy odwołującej, podczas gdy prawidłowa wykładnia omawianych norm w zestawieniu z okolicznościami faktycznymi sprawy winna doprowadzić Sąd do wniosku, że w niniejszym postępowaniu nie ma podstaw do udziału (byłych już) pracodawców odwołującej, a tym samym nie zachodziły przesłanki do uchylenia wyroku Sądu pierwszej instancji i zniesienia postępowania w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie uzasadnia uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do rozpoznania.

Pracodawca ubezpieczonej nie jest stroną postępowania w sprawie o jej prawo do zasiłku chorobowego z ubezpieczenia chorobowego, tak w postępowaniu przed pozwanym organem rentowym, jak i w sądzie ubezpieczeń społecznych po odwołaniu ubezpieczonej od decyzji odmawiającej jej dalszego czy też nowego zasiłku chorobowego.

Legitymację bierną ma tylko organ rentowy, gdyż dłużnikiem zasiłku chorobowego nie jest pracodawca. Oceny tej nie zmienia to, że pracodawca w pewnych sytuacjach dokonuje czynności dotyczących tego zasiłku - art. 61 ustawy z 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby lub macierzyństwa. Również wtedy, gdy prawo do zasiłków określonych w tej ustawie i ich wysokość ustalają i wypłacają płatnicy składek, to nie wypłacają świadczeń z własnych środków, a jedynie pośredniczą w przekazywaniu ubezpieczonym należnych im świadczeń, gdyż dokonuje tego organ rentowy jako dysponent Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (por. wyrok Sądu Najwyższego z 23 maja 2012 r., I UK 447/11).

Główne założenie wyroku, że wynik niniejszej sprawy może przesądzić o prawie do zasiłku chorobowego i rzutować na ocenę rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia na podstawie art. 53 ust. 1 k.p. nie oznacza, że jest to sytuacja wymagająca udziału pracodawców ubezpieczonej w obecnym postępowaniu, tak by ich prawa były chronione.

Pracodawca w sprawie pracowniczej jest potencjalnym dłużnikiem roszczeń określonych w materialnym prawie pracy (umowie), a nie dłużnikiem zasiłku chorobowego za nowy okres zasiłkowy. Sąd ubezpieczeń społecznych nie orzeka więc o roszczeniach ze stosunku pracy, dlatego jego orzeczenie dotyczy przede wszystkim stron tego sporu, stąd związanie orzeczeniem nie jest bezwzględne (art. 365 k.p.c.).

Przeciwnego wniosku nie uzasadnia teza, „iż wynik niniejszej sprawy przesądzi o zasadności bądź bezzasadności powództwa” i pracodawcy nie mają żadnej możliwości wpływu na wynik postępowania. Nie jest to zasadny argument procesowy ani materialny, gdyż istnienie takiej zależności nie uprawnia od razu stwierdzenia, że wszystkie podmioty, które mogą być zainteresowane wynikiem sprawy są o niej zawiadamiane przez sąd z urzędu. Zawiadamianie z urzędu odnosi się z reguły do szczególnych podmiotów w przypadkach określonych w ustawie (np. art. 56, art. 59 k.p.c.). Procedura przewiduje interwencję w sprawie osoby, która ma interes prawny w tym, aby sprawa została rozstrzygnięta na korzyść jednej ze stron (art. 76 k.p.c.).

Zawiadomienie pracodawców ubezpieczonej o obecnym postępowaniu nie jest wymagane, gdyż nie są zainteresowanymi w tej sprawie w rozumieniu art. 477¹¹ § 2 k.p.c.

To, że sąd pracy jest związany decyzją organu rentowego w sprawie zasiłku chorobowego, tak samo jak wyrokiem sądu ubezpieczeń społecznych, nie uzasadnia wnioskowania przyjętego w zaskarżonym wyroku (art. 366 k.p.c.).

Już wcześniej wskazano w orzecznictwie, że w postępowaniu o przywrócenie do pracy pracownika, zwolnionego z niej bez wypowiedzenia na podstawie art. 53 § 1 lit. b kodeksu pracy wskutek choroby trwającej dłużej niż okres pobierania zasiłku chorobowego, komisja odwoławcza do spraw pracy oraz okręgowy sąd pracy i ubezpieczeń społecznych są związane decyzją Zakładu

Ubezpieczeń Społecznych w przedmiocie ustalenia prawa pracownika do tego zasiłku (uchwała Sądu Najwyższego z 28 sierpnia 1975 r., I PZP 31/75). Sąd pracy, rozpoznając powództwo o przywrócenie do pracy po rozwiązaniu umowy o pracę na podstawie art. 53 § 1 lit. b k.p., powinien dla dokonania oceny, czy zasiłek chorobowy w dacie rozwiązania umowy pracownikowi nie przysługiwał, a organ rentowy nie wydał w tym zakresie decyzji, wyznaczyć stronom termin do złożenia wniosku o wydanie takiej decyzji (art. 177 § 2 k.p.c.). Jeżeli postępowanie przed organem rentowym zostanie wszczęte, sąd pracy zawiesza postępowanie (art. 177 § 1 pkt 3 k.p.c.). Ostateczna decyzja organu rentowego będzie dla sądu wiążąca lub skutek odwołania od decyzji organu rentowego (art. 366 k.p.c.) do sądu ubezpieczeń społecznych wystąpi powaga rzeczy osądzonej (wyrok Sądu Najwyższego z 20 października 2008 r., I PK 60/08).

Nie oznacza to jednak, że pracodawcy (pozwani) w sprawie pracowniczej muszą być zawiadamianiami o sprawie ubezpieczonej przeciwko organowi rentowemu o dalszy zasiłek chorobowy.

Nie jest to konieczne choćby dlatego, że właśnie z racji zawieszenia postępowania w sprawie pracowniczej pracodawcy wiedzą o przyczynie zawieszenia, czyli o toczącym się postępowaniu w sprawie o zasiłek chorobowy. Nie zgłaszają się do tej sprawy jako zainteresowani.

Ich prawa nie są naruszone, gdyż nie mają statusu zainteresowanych. Spór nie dotyczy ich praw ani obowiązków. Zasadna jest wykładnia, stwierdzająca, że pracodawca nie jest zainteresowanym w rozumieniu art. 477¹¹ § 2 k.p.c. w sprawie z odwołania pracownika od decyzji organu rentowego odmawiającej mu zasiłku chorobowego (postanowienie Sądu Najwyższego z 28 czerwca 2016 r., II UZ 17/16, por. także wyroki z 2 października 2008 r., I UK 79/08 i z 5 czerwca 2007 r., I UK 8/07).

Brak pracodawcy w sprawie o zasiłek chorobowy nie stanowi zatem o nieważności postępowania (por. wyrok Sądu Najwyższego z 30 stycznia 2019 r., II UK 531/17). Systemowo (szerzej) należałoby też pośrednio zauważyć, że art. 379 pkt 5 k.p.c. ma na uwadze względną przyczynę nieważności postępowania. Ponadto nawet zainteresowany nie musi też przystąpić do sprawy – art. 477¹¹ § 2 zdanie drugie k.p.c.

W konkluzji należy stwierdzić, że w tej sprawie nie występuje sytuacja z art. 386 § 2 k.p.c. w związku z art. 379 pkt 5 k.p.c. i art. 477¹¹ § 2 k.p.c., gdyż w sprawie o zasiłek chorobowy pracodawca nie jest zainteresowanym i dlatego sąd ubezpieczeń społecznych nie zawiadamia go o sprawie.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze k.p.c. oraz art. 108 § 2 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.